

ALLE HENS AAN DEK VOOR **VERWILDERDE**

Het zou niet veel moeite kosten om uit de dagbladen van de laatste maanden enige kolommen van dit blad te vullen met berichten over baldadigheid en misdadigheid van de jeugd. En telkens als er zulke berichten verschijnen is er in het algemeen tweërlei reactie te constateren.

De eerste is: „die jeugd toch van tegenwoordig, het is verschrikkelijk, ze kennen geen ontzag en geen fatsoen meer, ze doen maar net wat ze willen.” Deze uitlatingen kunnen dan nog worden aangevuld, al naar gelang het karakter is van de opmerker, met toevoegingen als „wij in onze tijd kenden tenminste onze plaats, wij zouden zoiets nooit gedaan hebben,” of: „dat komt er van als ze niet naar Zondagsschool en catechisatie gaan. Ze groeien op voor galg en rad omdat ze niet christelijk worden opgevoed.” Waarschijnlijk is deze reactie maar al te bekend, om er verder veel over te schrijven.

De tweede reactie is: „zou het nu tegenwoordig zoveel erger zijn dan vroeger? Het komt nu veel meer tot openbaarheid en vroeger gebeurde het in het donker, maar het is altijd zo geweest. Laten we ons er niet zo druk over maken, er wordt al veel te veel aandacht besteed aan de jeugd.” Voor hen die misschien niet geloven willen dat deze opmerking vaker voorkomt dan men denkt, moge ik plechtig verklaren dat het toch inderdaad zo is. Er zijn, helaas, velen die van mening zijn dat er te veel aandacht aan de jeugd geschonken wordt en dat dat alles bij de jeugd alleen maar een averechtse uitwerking heeft. Zij vinden dat men de jongeren „gewoon” moet behandelen, men bedoelt daarmee, ze onder min of meer strenge tucht houden en als de jongeren zich er niet aan willen onderwerpen, dan maar wachten tot ze er met de sterke arm toe gebracht kunnen worden.

Laten wij vooral niet generaliseren

Nu is het in dit hele vraagstuk zó, dat het heel gevaarlijk is algemene opmerkingen te maken. Men mag natuurlijk niet om bepaalde verschijnselen de hele jeugd veroordelen, maar men mag evenmin de huidige situatie in jeugdland bagatelliseren en het doen voorkomen alsof het wel zal los lopen. Want er zijn inderdaad zeer verontrustende verschijnselen en waarlijk niet alleen bij de jeugd van de sociaal-lagere groepen. Het zal alleen zin hebben om onderscheidingen te maken, indien men goed weet waarover men het heeft en welke groep jongeren men bedoelt. Bij besprekingen en discussies blijkt het telkens weer dat men over „de jeugd” sprekende, alleen die groep op het oog heeft of althans een beetje kent, waarmede men dagelijks omgaat en ten tweede dat men, sprekende over „de jeugd” eigenlijk een bepaalde selectie uit die jeugd beschouwt, die men allereerst zou willen aanspreken. De kwesties liggen hier zó vermengd, dat het vaak uitermate moeilijk is om precies te omschrijven wie en wat men bedoelt en het derhalve ook lastig is om zekere geneesmethoden aan te geven, die aanspraak zouden kunnen maken op enig succes.

Verwildering of vrijheidsdrang?

Wat, blijkens veler ervaring en vele onderzoeken van de laatste tijd, in elk geval wél vaststaat is, dat wat wij onder „verwildering” verstaan, aangetroffen wordt zowel onder de plattelandsjeugd als bij de jongeren in de grote steden, en dat het voorkomt onder de lagere sociale bevolkingsgroepen evengoed als onder middelbare scholieren. Er is een algemene tendens om zich te onttrekken aan allerlei bindingen, die tot voor een jaar of dertig nog werden aanvaard, zoals aan gezin, ouderlijk gezag, dorpsgemeenschap, kerkgenootschap en anderszins. Het proces van ontglijding aan de maatschappelijke en geestelijke ordeningen gaat door en breidt zich steeds verder uit over steeds wijdere kringen van de jongeren van ons volk. Dit verwilderingsproces is geen zaak meer van enkele gevallen, dus van individuele aard; het grijpt om zich heen als een algemeen verschijnsel, dat in zijn oorsprong teruggaat op de golf van vrijheidsdrang, die aan het eind van de achttiende eeuw kwam opzetten.

Het gezin: alleen nog samen-eten en samen-slapen?

Deze golf werd in de daarop volgende decennien nog gedragen door allerlei stromingen van geestelijk-culturele aard, terwijl sinds het eind van de vorige eeuw de ontzettende opgang en invloed van techniek en industrialisatie zich deden gelden. Het zou te ver voeren om dit complexe proces breedvoeriger te schetsen; in elk geval ligt het thans zó, dat de jeugd voor een groot deel is losgeslagen uit wat vroeger een beschermende functie had. De dorpsgemeenschappen zijn opengebroken en de „urbanisatie,” (het stad-worden) breidt zich over het platteland uit en daarmede tevens de sfeer en het klimaat van de stad. Wie bijvoorbeeld een streek als Twenthe of Zuid-Oost-Drenthe van nu vergelijkt met de toestand daar een vijftig jaar geleden (of soms wat Drenthe betreft nog korter) ontdekt een gehele structuurwijziging van de samenleving en wie in de grote steden zich laat voorlichten omtrent de verschuivingen die er plaats gevonden hebben, waardoor hele buurten sociologisch gesproken van karakter veranderd zijn, die zal begrijpen dat het voor de jongeren niet eenvoudig is om bevrijd te blijven van allerlei nihiliserende invloeden, die langzaam maar zeker vele vastigheden afbreken. De thans heersende woningnood, nà de amoraliserende oorlogsjaren, doet er dan bovendien nog het zijne bij om het gezinsleven vaak niet meer te doen zijn dan een samen-eten en samen-slapen.

Jeugdorganisaties bestaan nog wel, maar leven niet!

Het is van het grootste belang om de ogen niet gesloten te houden voor de realiteit, zoals deze zich in de volksbuurten evengoed als in de middenstandswijken der grote steden voordoet, en zoals deze aan de dag treedt in streken van ons land die voor kort nog tot het platteland gerekend konden worden,

JEUGD [★] DOOR

DS A. A. WILDSCHUT

maar nu binnen een tiental jaren verindustri-
seren. Aangezien wij ons in dit artikel bepalen
willen tot de jeugd, wijzen we er alleen op, dat
die instanties welke vroeger naast het gezin nog
enige beschuttende kracht konden opbrengen,
de jeugdorganisaties, dat thans evenmin doen.
Deze worden in hun invloedssfeer steeds meer
beperkt, veelal doordat zij nog te veel vast-
houden aan de oude methodiek en veelzins de
glorie van de organisatie laten gelden boven het
belang der jongeren. Daardoor zijn de jeugd-
organisaties in vele plaatsen, zowel in de steden
als op het platteland, nog slechts kleine groepen
van jongeren, die vrijwel geïsoleerd leven buiten
de hen omringende gemeenschappen en in hun
naar buiten treden een antiquarische indruk
geven. Landelijk mogen er dan al behoorlijke
getallen van aangesloten leden gegeven kunnen
worden, op het totaal van de Nederlandse be-
volking beneden de 25 jaar vormen zij toch maar
armzalige procenten. De statistieken spreken in
dat opzicht een verontrustende taal. Hiermede
is niet gezegd dat de jeugdorganisaties thans
niet een zeer bijzondere taak zouden hebben; in-
tegendeel. Maar wel dient gevraagd te worden
of zij die taak zó kunnen vervullen, dat het de
jongeren ten goede komt; en met die vraag zit-
ten wij midden in de discussie omtrent de metho-
diek dier organisaties, die nog teveel gebonden is aan
de zoete herinneringen van voorbije jaren toen het
wél op die manier kon. Vele jeugdgroepen bestaan
nog wel, maar leven niet: ze zijn er, maar betekenen
weinig. Soms vlamt even iets van enthousiasme op
als er een herdenkingsfeest moet worden georgani-
seerd, maar in de meeste gevallen is de inzinking
na het feest al te bespeuren nog voor het feest goed
en wel is afgelopen.

Generaties zal het duren om het vertrouwen in de Kerk te herwinnen

En naast de jeugdorganisaties moet, helaas, di-
rect de Kerk genoemd worden, die al even weinig
zich grondig heeft bezig gehouden met de verschui-
vingen die hebben plaats gehad. Alhoewel er in
de laatste jaren in dat opzicht veel is verbeterd,
de achterstand is zó enorm groot geworden, dat
deze niet met enkele goedbedoelde pogingen is in-
gehaald. De steriliteit op sociaal en cultureel ge-
bied, door de Kerk op verdrietige wijze getoond
gedurende vele jaren, heeft een te grote afstand
teweeg gebracht tussen Kerk en mensen, dan dat
dit spoedig kan worden hersteld. Geschokt ver-
trouwen werkt door in generaties en heeft bij-
voorbeeld bij de arbeidersgezinnen een sfeer ver-
wekt, die het beste gekenschetst kan worden als
afweershouding. De negatief-critische instelling van
zeer velen tegenover de Kerk en haar boodschap
wordt niet in een handomdraai vervormd tot ver-
trouwen. Bovendien zal er binnen de Kerk zeker
nog wel een generatie nodig zijn om de nieuwe in-
stelling daadwerkelijk van kracht te doen zijn. Afge-
zien nog van de latente spanningen die er zijn tussen

[Boksles. Is dit de manier? Nee, het is een manier. Voor deze jongens de juiste. Alsof hij hun vader was, zo vertrouwelijk staan deze jongens tegenover de predikant-jeugdlerder

kerke-werk en jeugdorganisaties, zoals deze zich
voordoen op menige plaats van ons goede vaderland.

Noodtoestand vraagt samenwerking in de ruimste zin

Met het bovenstaande wil slechts gezegd zijn:
de toestand is veel verontrustender dan menigeen
denkt. En soms wordt men beslopen door mismoe-
digheid of er nog wel iets te redden valt, als men dan
gaat letten op de weinige samenwerking en het wei-
nige samen doordinken van wat er thans doordacht
moet worden. Nog veel te veel spelen elementen en
argumenten van prestige een rol, in stee dat men de
ware nood erkent en alle hens aan dek roept.

Ik besef heel goed dat achter de thans gesigna-
leerde voorzichtigheid ook meespreekt, althans bij
velen, de ernstige overtuiging dat men niet anders
màg handelen dan dat men doet, omdat men zich
gebonden acht aan een zeer bijzondere opdracht.
Ik doel hier speciaal op het probleem der godsdien-
stige beïnvloeding der jeugd. Steeds weer blijkt dat
men langs elkaar heen praat, omdat het moeilijk
schijnt onderscheid te maken tussen beginsel en
methode, principe en toepassing, opdracht en uit-
werking. En omdat men dat onderscheid niet in
het oog houdt, groeien er misverstanden en breekt
de samenwerking stuk.

De bedoeling van dit artikel is slechts om enkele
facetten van het probleem der verwilderde jeugd
aan te tonen, en daarom ga ik nu niet nader in op
de concretisering van allerlei vragen en zeker niet op
die van de godsdienstige beïnvloeding. Voorshands
zij het voldoende te zeggen, dat deze jeugd ons voor
vragen stelt, die beantwoord moeten worden en ons
een taak oplegt, die de hoogste inspanning waard is!